

la crònica | ROSA M. BRAVO

Del subsòl a l'hort

L'IES Doctor Trueta, del Prat, ha creat un sistema per aprofitar l'aigua de l'aquífer del delta

Un problema pot ser un problema, i mantenir-se en el temps com a tal. Però un problema pot portar implícita la seva solució, i de vegades és qüestió només d'aplicar l'enginy per fer girar la truita i transformar en positiu el que és negatiu. A l'institut de secundària Doctor Trueta, situat al barri de Sant Cosme, al Prat de Llobregat, han sabut matar dos pardals d'un tret. Es tracta d'un institut dels anys 70 construït sobre el delta del Llobregat. Amb el que això significa. D'acord amb els mètodes constructius que se seguïen per als edificis públics, el que fa 35 anys era l'escola primària Francisco Franco es va construir elevada, sobre el que s'anomena un forjat sanitari, per evitar la humitat del subsòl, ja que sota el municipi del Prat hi ha dos aquífers, els anomenats superficial i profund, i la pujada del nivell freàtic provocava al centre problemes d'humitat. A més, l'institut té la peculiaritat que, a sobre d'estar construït sobre pilars elevats, té tota la base ocupada per piscines que emmagatzemen l'aigua que emergeix del subsòl. En total, hi ha més 5.000 m² de piscines.

«Quan el nivell freàtic anava pujant, les piscines s'omplien s'aigua i això ens representava un problema, ja que l'Ajuntament havia de venir a treure aigua amb unes bombes i abocar-la al clavegueram. Era una despesa important que hem hagut de pagar», explica el director del Doctor Trueta, Francesc Cazorla. A banda d'aquest fet, al Doctor Trueta hi ha un programa de formació i aprenentatge social en què els nois que no han acabat l'ensenyament obligatori secundari poden aprendre jardineria. Com a conseqüència d'aquest programa, l'institut té un hort i un jardí amb gespa i flors. «Teníem un consum important d'aigua», explica Cazorla. I alhora, un volum important de líquid a les piscines sota el centre. Així és que de la col·laboració dels alumnes i els professors va sorgir la idea d'aprofitar l'aigua emmagatzemada per al reg. «L'Ajuntament va analitzar l'aigua i ens va dir que era bona per regar. Llavors vam instal·lar la conducció, els aspersors per a

Cazorla explica el sistema de reg amb aigua aprofitada a l'hort del centre. / JUANMA RAMOS

la gespa i el gota a gota» per als arbres i l'hort. A aquesta idea, que es va posar en marxa el curs passat, s'hi ha afegit una altra d'inspirada, igualment, en la voluntat d'estalviar aigua. «Teníem el problema típic d'un edifici públic gran amb molts lavabos: la cisterna d'un vàter s'espatlla i fins que ho detectem es va perdent molta aigua», explica el director. La solució, llavors, va ser eliminar les cisternes i instal·lar un sistema de botó amb l'objectiu de recollir l'aigua de les piscines per mitjà d'una xarxa de tubs.

Amb aquestes iniciatives s'ha resolt el problema que provocava, en forma de filtracions i rovell, l'excés d'aigua de l'aquífer. Però què passa quan el nivell de l'aquífer subterrani baixa i no hi ha prou

aigua per alimentar el sistema de reg i els vàters? En aquest cas s'ha actuat a la inversa: «Hem creat un sistema senzill per recollir l'aigua de la pluja a través d'uns canalons que tenim al sostre. Si no ens interessa aquesta aigua, tanquem l'accés amb una vàlvula.»

Els beneficis d'aquestes mesures és doble. Per una banda, segons el director, l'institut estalvia un 70% del consum en la factura de l'aigua. Per l'altra, els interessa «l'experiència pedagògica: als nanos no els parlem d'estalvi i reaprofitament de l'aigua només amb la teoria, sinó que veuen actuacions concretes», assenyala Cazorla, que assegura que el Doctor Trueta és un centre únic a l'hora de posar en marxa les mesures explicades.

la columna | JORDI SOLER

Paco i Federico

El novembre de 1991, Francesc Candel em va concedir una entrevista que pocs dies després publicava el nostre suplement dominical, Presència. La xerrada va tenir lloc al seu domicili, l'últim pis d'un edifici d'una barriada obrera de la Zona Franca. Em va resultar força instructiva, i en vaig sortir amb la impressió d'haver guanyat un nou amic. Un cop apagada la gravadora, i ara no recordo ben bé per què, va sorgir en la conversa la persona de Federico Jiménez Losantos. Candel va ser tanmateix concís parlant d'ell «a mi m'ha definit com a *charnego agradecido*». Bé, en un moment de l'entrevista, li vaig fer aquest comentari: «Fa molt de temps, quan ni tan sols es coneixia el significat de la paraula *racista*, aquí parlàvem amb força menyspreu dels immigrants andalusos. Dels *xarnegos*, vaja.» Francesc Candel em va respondre: «M'agrada que sorgeixi això en aquesta conversa, perquè ara ens adonem que aquesta gent no era tan diferent dels catalans com semblava. (...) Afortunadament per a la gent de la immigració de la resta d'Espanya, això va ser reconduït pel bon camí. I m'agradaria que ara passés el mateix amb els nous immigrants.» En comentar-li jo que potser seria un pèl més difícil, va dir: «És que ara, la gent que crida contra el negre, el gitano, el moro i el *sudaca* són els catalans i la gent de l'antiga immigració alhora! En això s'han fusionat.» Semblaria mentida que Jiménez Losantos, que va viure molt de temps a Barcelona, i en ambients de l'esquerra més radical i compromesa, hagués dit el que va dir de Paco Candel, si no s'entengués, si no es tingués en compte el canvi radical que es va produir en la seva manera de pensar, creure i militar, més o menys amb l'adveniment de la democràcia. Des de la meua solidaritat com a ésser humà que va rebre un tret només per dir el que deia, penso que tot el que ha estat la seva actitud professional des d'aleshores s'hauria d'incloure en el recull de contes de Jorge Luis Borges *Història universal de la infàmia*. I, per què no, amb un conte sencer.

moble kit a **BCN?** = www.pelson.es